

Nivelvaiheohjauksen käsikirja

Laadukkaita jatkopolkuja peruskoulusta toiselle asteelle ja eteenpäin



Pitävää ohjausta -hanke/Koulutuskeskus Salpaus

Päivitetty 2022

SISÄLTÖ



Käsikirjan tavoite ja nivelvaihteyden pelisäännöt	3
Oppivelvollisuuslaki & tietojensaanti	4
Jatko-opinto-ohjaus peruskoulussa	5
Hakeutuminen toiselle asteelle	6
Aikuisten perusopetuksesta	7
Vastaanottava oppilaitos	8
Nivelvaiheen koulutukset	9
Uuteen oppilaitokseen	10
Perusopetuksen päättövaiheen ohjaus	11
Ohjaus kesän aikana	12
Ohjaus elokuussa	13
Opiskelijan ohjaus ja hyvinvointi toisella asteella	14–15
Kun huoli herää: toiminta oppilaitoksen sisällä	16–17
Tukea oppimiseen	18
Asuinkunnan palveluihin ohjaaminen	19
Oppivelvollisuuslain ilmoitusvelvollisuudet asuinkunnalle	20
Oppilaitoksen ulkopuolinen verkosto ohjauksen tukena	21
Ura- ja jatko-opinto-ohjaus toisella asteella	22
Kiitokset yhteistyöstä nivelvaiheohjauksen käsikirjatyössä	23
Tiedonsiirtolomakkeiden toimitus	24–25

Käsikirjan tavoite ja nivelvaihteyden pelisäännöt

Tämän nivelvaihteyden käsikirjan tarkoituksena on helpottaa oppilaitoksen henkilöstön työtä niin perusasteella kuin toisella asteella. Yhteisten pelisääntöjen kirkastamisella tiivistetään yhteistyötä, helpotetaan arkea ja ennen kaikkea varmistetaan opiskelijan sujuva eteneminen ja palveluiden saanti koulutusasteelta toiselle siirtyessä.

Paras tuki on oikea-aikaisesti annettu tuki. Tarpeeksi varhaisessa vaiheessa perusopetuksessa annettu erityisopetus ja oppilashuollollinen tuki on nivelvaihteyden perusta.

Nivelvaihe on ymmärrettävä pidempänä siirtymävaiheena, jossa nuori asteittain selkiinnyttää suuntautumistaan ja pyrkimyksiään jatko-opintoihin ja ammattiin liittyen. Nivelvaiheiden onnistumiseksi osa nuorista tarvitsee yksilöllistä, pitkäjänteistä tukea ja kohdennettua ohjausta sekä saattamista toiselle asteelle.

Nivelvaihe perusopetuksen ja toisen asteen välillä tulee olla kunnan peruspalveluihin kytkettyä, nuorten tarpeista lähtevää, pitkäjänteistä, monialaista sekä suunniteltua yhteistyötä, jossa tavoitteena on kaikkien nuorten onnistunut siirtymä toiselle asteelle.



Kukaan ei voi tehdä kaikkea, mutta jokainen voi tehdä jotakin. Ja jos jokainen tekee jotakin, tulee kaikki tehdyksi.

Oppivelvollisuuslaki & tietojensaanti

23 § Tietojensaanti

Lain 11 ja 12 §:ssä tarkoitetulla oppivelvollisen ohjaus- ja valvontavastuussa olevalla koulutuksen järjestäjällä ja 14 §:ssä tarkoitetulla kunnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tässä laissa säädettyjen tehtävien toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppivelvollisen hakeutumisesta, opiskelupaikan saamisesta ja opiskelupaikan vastaanottamisesta sekä opintojen aloittamisesta ja keskeyttämisestä sekä oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä toiselta koulutuksen järjestäjältä tai kunnalta.

Koulutuksen järjestäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tässä laissa tarkoitettuun maksuttomaan koulutukseen liittyvien tehtäviensä toteuttamiseksi välttämättömät **tiedot opiskelijan oppivelvollisuudesta ja aiemmista opinnoista sekä niiden keskeyttämisestä** toiselta koulutuksen järjestäjältä tai ohjaus- ja valvontavastuussa olevalta kunnalta.

Oppivelvollisen siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen aikaisemman koulutuksen **järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle**. Vastavat tiedot on annettava myös uuden koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.

Sen lisäksi, mitä 3 momentissa säädetään, rehtorilla ja oppivelvollisen opetukseen osallistuvalla opettajalla on 4 §:ssä tarkoitetussa koulutuksessa **oikeus salassapitosäännösten estämättä saada oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot opiskelijahuoltotyöhön osallistuvilta**.

Jatko-opinto-ohjaus peruskoulussa

Tavoite:

Oppilaalla ja huoltajalla on riittävä tieto perusopetuksen jälkeisistä koulutusmahdollisuuksista. Siirtymä perusopetuksesta toiselle asteelle on mahdollisimman joustava.

Milloin?	Mitä (ja miten)?
8. luokka maalis-huhtikuu	Ammatit tutuksi -info, lukioinfo, vanhempainillat
8. luokka huhti-toukokuu	Tutustumiskäynnit toisen asteen koulutukseen
9. luokka loka-tammikuu	Koulutusesittelyt, vanhempainillat
8. luokan kevät/9. luokan syksy	Eryyisen tuen infoilta oppilaille ja vanhemmille
9. luokka marras-helmikuu	Ammatillisen koulutuksen ja lukioden infot huoltajille ja oppilaille, alakohtaiset tilaisuudet
9. luokka loka-helmikuu	Täsmätutustumiset opintoaloille, tutustumiskäynnit

Oppilashuolto (kuraattori-, psykologi- ja terveydenhoitajapalvelut)

- yksilötyö, monialainen yhteistyö
- 8.luokkalaisten laajennettu terveystarkastus: ammatinvalintaan vaikuttavat terveydelliset seikat

Hakeutuminen toiselle asteelle

Tavoite:

Jokainen peruskoulun päättävä löytää jatko-opiskelupaikan toiselta asteelta.

Milloin?	Mitä (ja miten)?
Koko lukuvuosi	Koulutuskokeilu
Syys-helmikuu	Yhteishaun harjoittelu ja hallintolain mukainen huoltajan kuuleminen yhteishausta
Helmi-maaliskuu	Yhteishaku ja harkinnanvarainen haku toisen asteen tutkintokoulutukseen, TELMA-koulutukseen ja TUVA-koulutukseen (johon myös jatkuva haku)
Huhti-toukokuu	Harkintaan perustuvan valinnan haastattelut Pääsy- ja soveltuvuuskokeet
Kesäkuu	Opiskelupaikasta ilmoittaminen ja opiskelupaikan vastaanottaminen, Ammatillinen koulutus: jatkuva haku aloille

Aikuisten perusopetuksesta

Aikuisten perusopetuksessa yli 16-vuotiaat opiskelijat voivat suorittaa perusopetuksen oppimäärän tai korottaa oppivelvollisten peruskoulussa saamiaan arvosanoja. Vaikka aikuisten perusopetuksessa opiskellaan pääsääntöisesti samoja oppiaineita kuin peruskoulussa, eroavat nämä kaksi koulutusmuotoa paljon toisistaan.

Aikuisten perusopetus koostuu kahdesta vaiheesta: **alku- ja päättövaiheesta**. Alkuvaiheen voi ajatella vastaavan perusopetuksen alakoulua ja päättövaiheen yläkoulua. Alkuvaihe sisältää lukutaitovaiheen. Lukutaitovaihe on vuoden kestävä kokonaisuus (27 kurssia) ja suunnattu niille opiskelijoille, jotka eivät osaa lukea tai kirjoittaa suomen kieltä. Kun opiskelija on omaksunut luku- ja kirjoitustaidon, voi hän aloittaa opiskelut alkuvaiheessa.

Alkuvaihe kestää puolitoista vuotta ja sen aikana suoritetaan vähintään 38 kurssia. **Päättövaihe** on puolestaan 1–2 lukuvuotta kestävä koulutuskokonaisuus, jonka suorittanut opiskelija saa perusopetuksen päättötodistuksen. Päättövaiheessa suoritetaan vähintään 46 kurssia.

Aikuisten perusopetuksessa:

- on omat opetussuunnitelman perusteet (OPH 2017)
- opiskellaan 1 – 5 vuotta riippuen opiskelijan lähtötasosta ja tavoitteista
- useita reaaliaineita opiskellaan vähemmän kuin peruskoulussa
- opiskellaan kurssimuotoisesti ja yhden kurssin laajuus on 28 tuntia
- opiskelijat etenevät opinnoissa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti
- ei ole käytössä kolmiportaista tukea

Vastaanottavan oppilaitoksen on tärkeää olla tietoinen seuraavista asioista etenkin niiden opiskelijoiden kohdalla, joiden äidinkieli on muu kuin suomi (opiskelleet suomea toisena kielenä) ja jotka eivät ole opiskelleet Suomessa oppivelvollisten perusopetuksessa.

Aikuisten perusopetuksessa opiskelijaryhmät ovat usein heterogeenisiä koulutustaustan, aikuisopiskelijalta vaadittavan itseohjautuvuuden sekä itsenäisen opiskelun ja oppimisen taitojen suhteen ja niitä pyritään vahvistamaan ja lisäämään erillisillä kursseilla ja ainekurssien opetuksen ohessa. Osa-aikaista erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea osoitetaan harkitusti ja opiskelijalta vaaditaan vastuuta sen hyödyntämisessä. Aikuisten perusopetuksen kurssijakoinen muoto ja kurssien tavoitteet tuovat melko pian opintojen alettua esiin opiskelijan vahvuudet ja oppimaan oppimisen tarpeet ja haasteet.

Aikuisten perusopetuksessa on haastavana tavoitteena oppiaineiden kielen ja käsitteiden ja toisaalta asiasisältöjen kokonaisuuden hallinta, joka edellyttää opetettavien asioiden sisäistämistä ja soveltamista ja voi poiketa suurestikin opiskelijoiden aiemmin omaksumasta käsityksestä opiskelun tavasta ja tarkoituksesta.

Kurssien tuntimäärän puitteissa opetukseen ei ole mahdollista sisällyttää kaikkia oppivelvollisten peruskoulussa käsiteltäviä aiheita, sillä opetuksen etenemisnopeuteen vaikuttaa paljon kurssin opiskelijoiden lähtötaso ja kyky omaksua. Oppimiseroja pyritään tasaamaan opetusta eriyttämällä.

Lahden alueella aikuisten perusopetusta järjestävät:

Lahden kansanopisto
(alku- ja päättövaihe)



Lahden yhteiskoulun
aikuiskoulu (päättövaihe)



Nivelvaiheen koulutukset

Tavoite:

Opiskelupaikka heille, jotka eivät ole vielä varmistuneet alavalinnasta. Valmentavan koulutuksen aikana opiskelija kehittää opiskeluvalmiuksiaan ja elämönhallinnan taitojaan.

1.8.2022 alkaen TUVA-koulutus (tutkintokoulutukseen valmentava koulutus) korvaa aiemmat nivelvaiheen koulutukset (VALMA, LUVA, perusopetuksen lisäopetus). TUVA-koulutuksen lisäksi nivelvaiheen koulutukseksi katsotaan joidenkin kansanopistojen järjestämät oppivelvollisille tarkoitettut opintolinjat. Mikäli opiskelija jää yhteishaussa ilman tutkintoon johtavaa koulutuspaikkaa, hän voi hakeutua jatkuvassa haussa TUVA-koulutukseen. TUVA-koulutus on myös ensisijainen paikka, johon asuinkunnat tekevät opiskelupaikan osoituksen, jos peruskoulun päättänyt nuori ei ole kahden kuukauden kuluessa löytänyt toisen asteen opiskelupaikkaa.

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen eli TUVA-koulutuksen aikana opiskelija voi tarkentaa suunnitelmiaan jatko-opinnoista, korottaa perusopetuksen arvosanoja ja opiskella osia lukio- ja ammatillisesta koulutuksesta. Jokaiselle opiskelijalla laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma opiskelijan valmiuksien ja tavoitteiden perusteella.

Päijät-Hämeen alueella

TUVA-koulutusta järjestävät:

Lahden yhteiskoulun aikuislukio

Koulutuskeskus Salpaus

Salpausselän koulu

Suomen Diakoniaopisto

Kiipulan ammattiopisto
(vaativa erityinen tuki)

Koulutuskeskus Salpaus/
Kaarisilta ry
(vaativa erityinen tuki)

Uuteen oppilaitokseen

Tiedonsiirto ja ohjausvastuu siirtymävaiheessa

TIEDONSIIRTO

Pitävää ohjausta -hankkeessa on kehitetty myös nivelvaiheen tiedonsiirtolomaketta, jonka tarkoituksena on saada kaikki opiskeluun olennaisesti vaikuttava tieto opiskelijasta siirtymään sujuvasti peruskoulusta toiselle asteelle. [Linkki lomakkeeseen](#)

Oppivelvollisuuslaki (ks. tarkemmin sivu 3) velvoittaa tietojensiirtoon. Sujuvien siirtymien näkökulmasta tiedonsiirtolomakkeen olisi hyvä olla toisen asteen oppilaitoksessa lukuvuoden alkuun mennessä. Kirjallisen tiedonsiirron lisäksi perusopetuksen kanssa tehdään yhteistyötä konsultoiden ja keskustellen siirtyvistä opiskelijoista.

OHJAUSVASTUU

Seuraavilla sivuilla kuvataan peruskoulun ja toisen asteen koulutuksen ohjausvastuun siirtymistä vaihe vaiheelta. Alkuperäiset kuvat siirtymävaiheista ovat tehneet Helsingin kaupungin suunnittelijat, Jenni-Maria

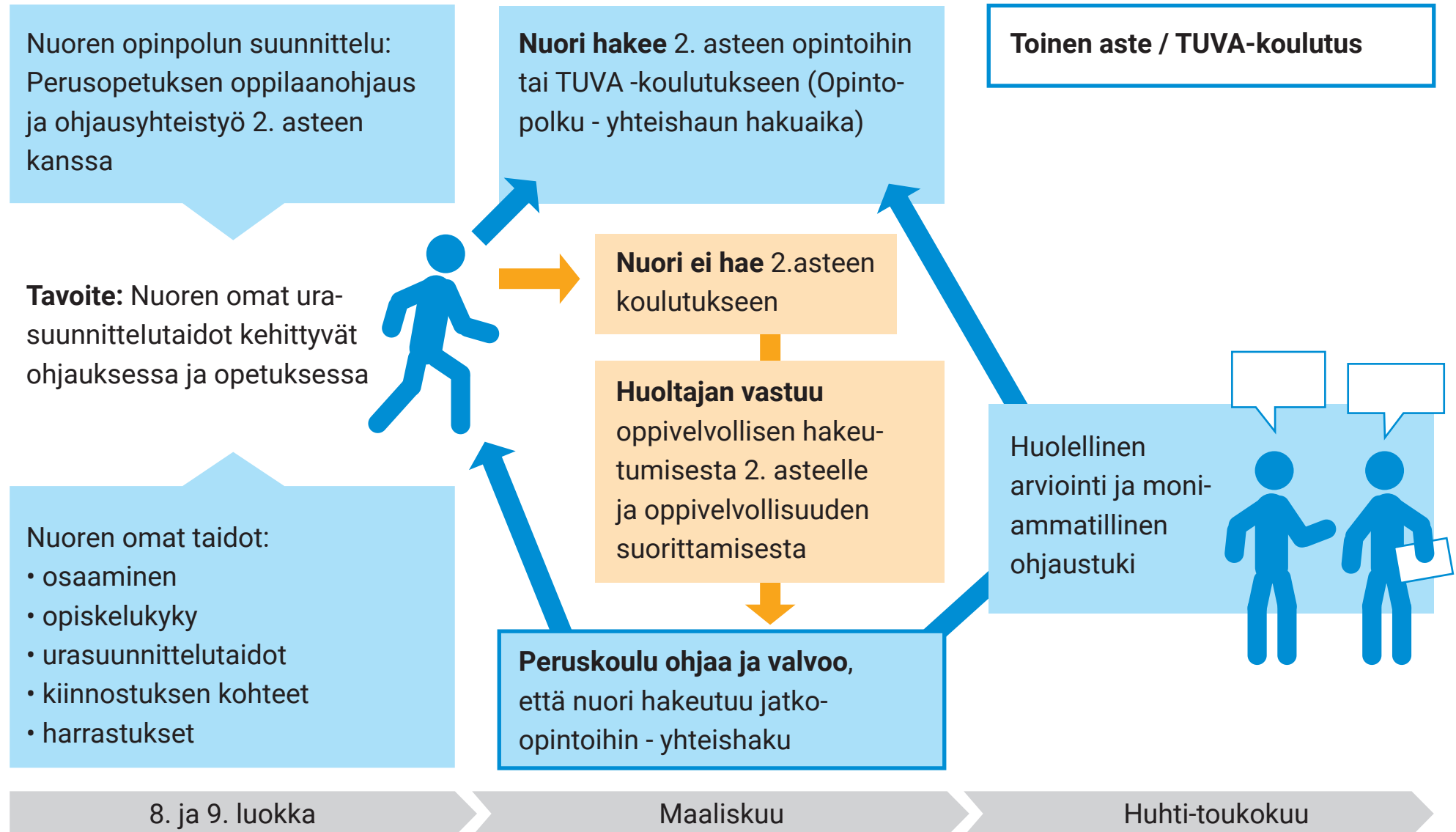


Käki-Mäkelä ja Tuulia Tikkanen, jotka ovat antaneet luvan kuvien käyttöön. Kuvia on paikallisesti muokannut Lahden kaupungin opetuksen palvelupäällikkö Johanna Saastamoinen.

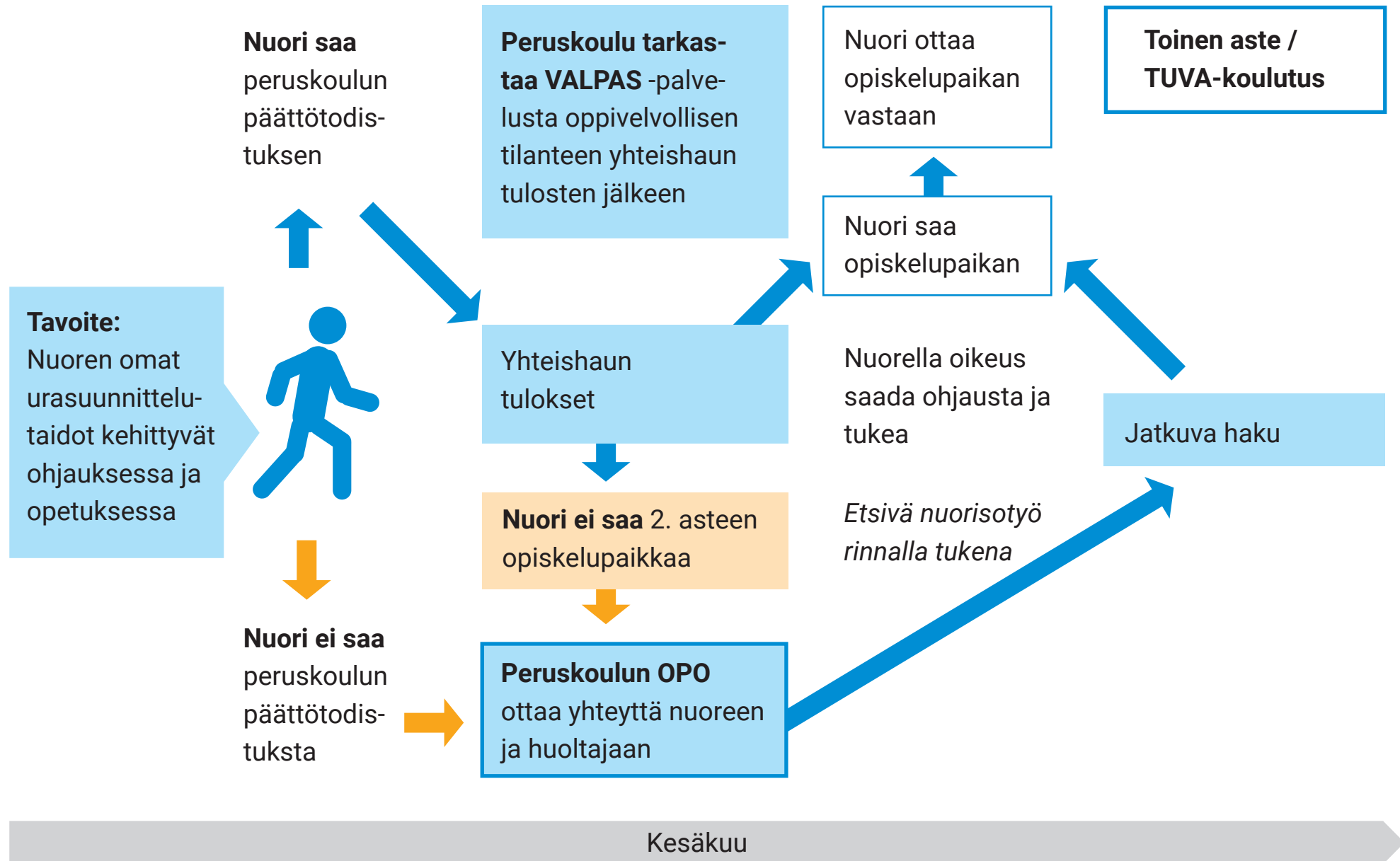
Perusperiaate on tämä: **Koulutuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu alkaa, kun oppivelvollinen on aloittanut opintonsa koulutuksen järjestäjän opiskelijana ja päättyy, kun oppivelvollisen opiskeluoikeus ja oppivelvollisuus päättyy.** OKM:n määrittelemä vuosittainen tarkastelupäivä on elokuun lopussa. Tähän päivämäärään päättyy peruskoulun tai nivelvaihekoulutuksen vastuu nuoresta.

Perusopetuksen päättövaiheen ohjaus

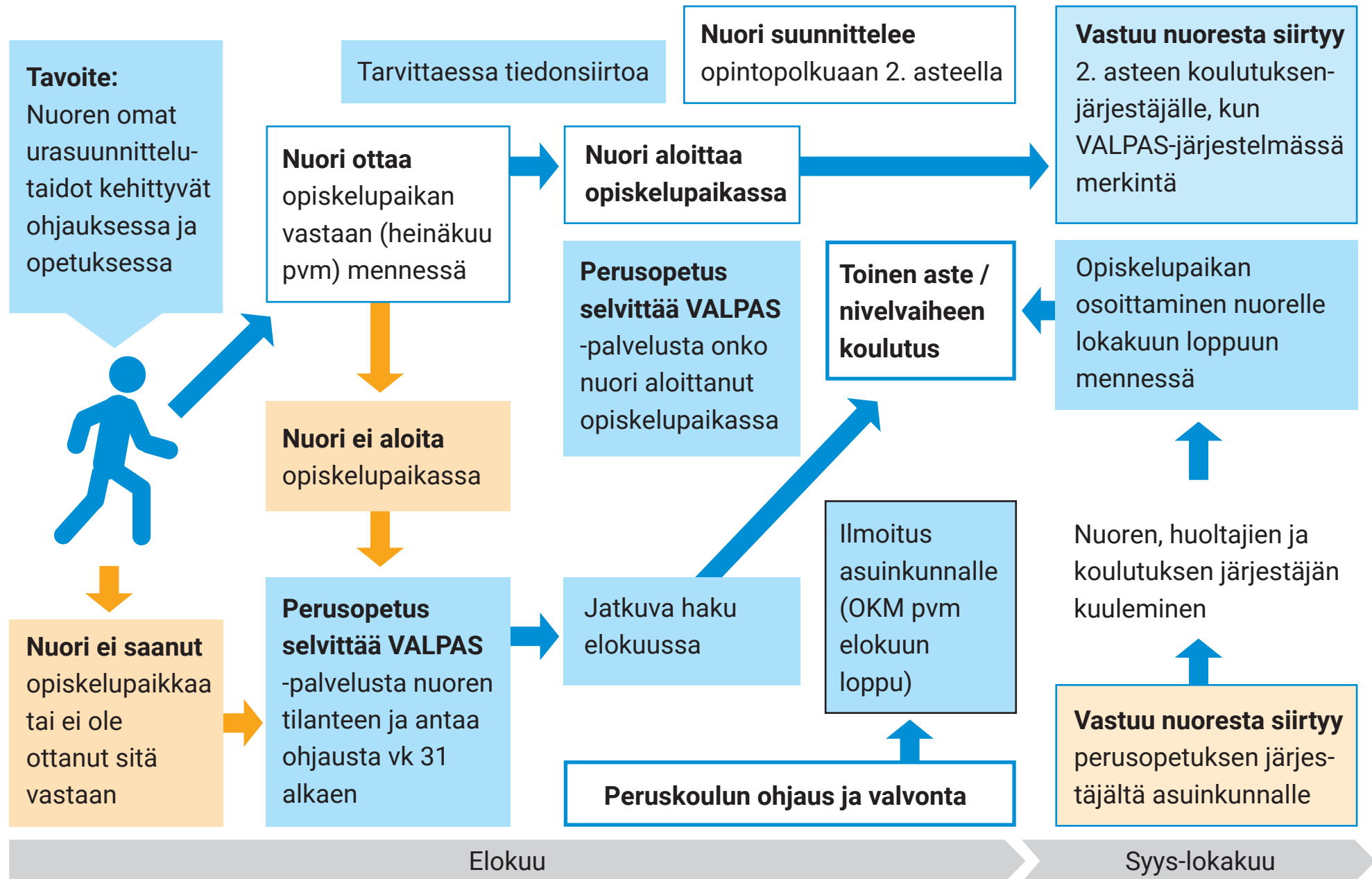
Henkilökohtainen tehostettu ohjaus 8.–9. luokkalaisille ympäri vuoden



Ohjaus kesän aikana



Ohjaus elokuussa



Opiskelijan ohjaus ja hyvinvointi toisella asteella

A) Ammatillinen koulutus

Ammatillisessa koulutuksessa opiskelijan ensisijaisena lähiohjaajana toimii ryhmän vastuuhjaaja tai ryhmänvastuupettaja. Vastuuhjaajan/vastuupettajan vastuulla on opiskelijan perehdyttäminen opiskeltavaan tutkintoon, ryhmäytttäminen, aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustaminen ja opintojen henkilökohtaistaminen. Opinto-ohjaaja ja erityisopettaja toimivat vastuuhjaajan ohella opiskelijan oppimisen tukijana.



Opiskelijan ohjaus ja hyvinvointi toisella asteella

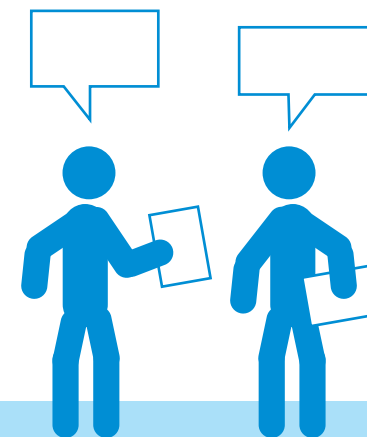
B) Lukiokoulutus

Opinto-ohjaajalla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Opinto-ohjaaja auttaa opiskelijaa lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suunnittelussa sekä opintojen erityistilanteissa, sekä ohjaa jatko-opintoihin liittyvissä asioissa.

Ryhmänohjaaja on säännöllisesti yhteydessä opiskelijoihin ryhmänohjaustuokioissa ja henkilökohtaisissa tapaamisissa. Ryhmänohjaustuokioissa käydään läpi lukion sääntöjä ja toimintatapoja, perehdytään lukio-opintoihin, tuetaan ryhmäytymistä sekä käsitellään kulloinkin ajankohtaisia teemoja. Ryhmänohjaaja tapaa jokaisen ryhmäläisensä henkilökohtaisesti lukion alussa. Ryhmänohjaajan tehtävänä on seurata oman ryhmänsä opiskelijoiden opintokertymiä ja poissaoloja sekä reagoida tarvittaessa mahdollisimman nopeasti.

Aineenopettajan ohjauksellinen erityisvastuu liittyy oppimaan oppimisen ja opiskelutaitojen kehittämiseen. Hän ohjaa opiskelijoita oman aineensa opiskelussa sekä sisällyttää opetukseensa kokonaisuuksia, jotka sitovat opiskeltavan aineen jatko-opintoihin ja työelämään.

Erityisopettaja tekee tiivistä yhteistyötä lukion henkilökunnan kanssa ja antaa oppimiseen ja oppimisvaikeuksiin liittyvää tietoa ja tukea. Erityisopettaja neuvoo erityisjärjestelyjen hakemisessa ja ylioppilastutkintolautakunnalle lähetettävissä lausunnoissa ja tekee tuen suunnitelman.



Kun huoli herää: toiminta oppilaitoksen sisällä

A) Ammatillinen koulutus

Kaikille aloittaville opiskelijoille tehdään alkukartoitus, jonka pohjalta suunnitellaan tukitoimia ja laaditaan tarvittaessa erityisen tuen suunnitelma. Jos opiskelijan opinnot eivät etene suunnitellusti, vastuuhjaaja/ryhmänohjaaja/ vastuuopettaja tavoittelee opiskelijaa sekä alaikäisen huoltajaa. Kaikkien opiskelijoiden opinnot henkilökohtaistetaan ja mikäli huoli herää opintojen etenemisestä, vastuuhjaaja ja erityisopettaja yhdessä huoltajan ja opiskelijan kanssa kartoittavat tuen tarvetta. Jos opiskelija haluaa vaihtaa opiskelualaa tai oppilaitosta kesken opintojen, opinto-ohjaaja auttaa uudelle alalle tai uuteen oppilaitokseen suuntaamisessa: sopivan alan löytäminen ja hakuprosessi.

Vastuuhjaajan/ ryhmänohjaajan/ vastuuopettajan tukena

- Erityisopettaja
- Opinto-ohjaaja
- Kuraattori
- Psykologi
- Terveystenhoitaja
- Palveluohjaaja
(Koulutuskeskus Salpaus)
- Oppilaitospappi

Tarvittaessa konsultoidaan opiskeluhoollon palveluiden henkilöstöä (kuraattoria, terveydenhoitajaa tai psykologia), palveluohjaajaa, lastensuojelua tai kootaan monialainen asiantuntijaryhmä. Ammatillisen koulutuksen opiskeluhyvinvointityötä ohjaa oppilaitoskohtainen opiskeluhoolltosuunnitelma.

Kun huoli herää: toiminta oppilaitoksen sisällä

B) Lukiokoulutus

Jos opiskelijan opinnot eivät etene suunnitellusti, ryhmänohjaaja on yhteydessä opiskelijaan ja huoltajaan ja ohjaa opiskelijan opinto-ohjaajalle. Opinto-ohjaaja ja opiskelija suunnittelevat yhdessä opinnot ja opiskeluaikataulun niin, että opintoja on mahdollista jatkaa.

Huolta herättävän opiskelijan kohdalla ensisijainen työskentelymuoto on yksilökohtainen opiskelijahuolto.

Yksilökohtainen opiskelijahuolto sisältää yksittäiselle opiskelijalle annettavat palvelut eli opiskeluterveydenhuollon, opiskelijahuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä monialaisessa asiantuntijaryhmässä toteutettavan työn. Yksilötyö on sekä ehkäisevää että korjaavaa. Tavoitteena on seurata ja edistää opiskelijan kokonaisvaltaista terveyttä, hyvinvointia ja opintojen etenemistä sekä kasvua aikuisuuteen ja itsenäiseen elämään.

Lahden kaupungin lukiokoulutuksen opiskeluhuoltosuunnitelma:

www.lahti.fi/tiedostot/lahden-lukiokoulutuksen-opiskeluhuoltosuunnitelma

Lukiokoulutuksen opiskeluhuoltokertomus löytyy kaupungin nettisivuilta:

www.lahti.fi/kasvatus-ja-koulutus/oppilas-ja-opiskelijahuolto/opiskelijahuolto-lukioissa

Tukea oppimiseen

Oppimisen tukimuotoja toisella asteella

- Opintojen aikataulutus
- Opinto-ohjaus
- Erityisopettajan tuki
- Tukiopetus
- Eriyttäminen
- Monialainen asiantuntijaryhmä
- Opiskelijahuoltopalvelut
- Opintojen valintamahdollisuus
- Tukikurssit (lukio)
- Opiskeluvalmiuksia tukevat -opinnot (ammattillinen koulutus)
- Erityiset apuvälineet
- Taitovalmentajat (ammattillinen koulutus)
- Avustajapalvelut
- Lisääaika ja pienryhmätila kokeessa
- Opiskelun poikkeava järjestäminen

Vaativan erityisen tuen ammatillista opetusta tarjoavat Päijät-Hämeen alueella

Kiipulan ammattiopisto,
www.kiipula.fi

sekä

Kaarisilta/
Koulutuskeskus Salpaus
www.kaarisilta.fi

Asuinkunnan palveluihin ohjaaminen

Laajennetun oppivelvollisuuslain piiriin kuuluva (2005 syntynyt tai sitä nuorempi) opiskelija ei voi itse erota ilman, että hänellä on seuraava opiskelupaikka tiedossa. Mikäli opiskelijan opinnot eivät etene suunnitellusti eikä opiskelija sitoudu opintoihin, oppilaitos voi erottaa opiskelijan. Tällöin opiskelija ohjataan asuinkunnan palveluiden piiriin.

Laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuulumattomista eronneista alle 29-vuotiaista opiskelijoista tehdään entiseen tapaan ilmoitus etsivään nuorisotyöhön.

Laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluvasta opiskelijasta vastuun Päijät-Hämeessä ottavat

Asikkala: Petri Haapanen (hallintopäätökset) petri.haapanen@asikkala.fi/p. 044 778 0430, Niina Koskinen (ohjaus ja valvonta) niina.koskinen@asikkala.fi/p. 044 778 0416

Hartola: Tiina Kotila-Paaso, rehtori (hallintopäätökset ja valvonta)/p. 044 743 2369, Tiina Itävuori, opinto-ohjaaja (ohjaus ja valvonta)/p. 044 743 2251, Eija Johansson, toimistos sihteeri (valvonta ja seuranta)/p. 044 743 2249

Heinola: Tiina Enqvist/tiina.enqvist@heinola.fi/p. 044 797 6824, Päivi Vesterinen/paivi.vesterinen@heinola.fi/p. 044 797 7021

Hollola: Sanna Plit-Rehula, Anssi Vidman ja Minna Tsutsunen (hallintopäätökset), Pia Hakamäki (ohjaus ja valvonta) <https://www.hollola.fi/yhteystiedot>

Iitti: Ari Toropainen (hallintopäätökset)/ari.toropainen@iitti.fi/p. 040 560 5545 Erkki Sankari (ohjaus ja valvonta)/erkki.sankari@eduiitti.fi/p. 040 483 3980

Kärkölä: Petri Käkönen/petri.kakonen@karkola.fi/p. 044 770 2130, Elina Suonpää/elina.suonpaa@karkola.fi/p. 044 770 2132

Lahti: oppivelvollisuudentuki@lahti.fi Johanna Panttila (hallintopäätökset) johanna.panttila@lahti.fi/p. 044 482 6767, Riina Hallikainen (ohjaus ja valvonta), riina.hallikainen@lahti.fi/p. 044 482 0916

Orimattila: Jarno Ovaska (hallintopäätökset), jarno.ovaska@orimattila.fi/p. 040 844 1750, Satu Heinänen (ohjaus ja valvonta), satu.heinanen@orimattila.fi/p. 040 740 6684

Padasjoki: Pauliina Koskela/pauliina.koskela@padasjoki.fi/p. 040 041 9364

Sysmä: Simo Sinervo (hallintopäätökset) simo.sinervo@sysma.fi/p. 044 713 4542, Tarja Sohkanen (ohjaus ja valvonta) tarja.sohkanen@sysma.fi/p. 044 713 4543

Oppivelvollisuuslain ilmoitusvelvollisuudet asuinkunnalle

1. Perusopetuksen tai nivelvaiheen koulutuksen päättänyt oppivelvollinen ei ole ”oppivelvollisuuden tarkistuspäivään” mennessä aloittanut oppivelvollisuuskoulutuksessa (OVL 11 §).
2. Kuukauden kuluttua opintojen päättymisestä, jos opinnot päättyneet muulloin kuin kevätlukukauden lopussa.
3. Oppivelvollinen keskeyttää opinnot ja ei ole aloittanut uusia opintoja.
4. Koulutuksen järjestäjä on tehnyt päätöksen oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä toistaiseksi.



Oppilaitoksen ulkopuolinen verkosto ohjauksen tukena

Oppivelvollisten opiskelijoiden tärkein oppilaitoksen ulkopuolinen verkosto on asuinkunta ja sen palvelut. Mikäli opinnot päättyvät, ohjausvastuu siirtyy asuinkunnalle ja nuoren arkea tuetaan esim. etsivän nuorisotyön tai työpajatoiminnan keinoin. Myös Kelan ammatillisen kuntoutuksen palvelut (esim. Nuotti-valmennus tai Oma väylä -kuntoutus) ovat hyviä tukimuotoja opintojen aikana tai opiskelujen päättyessä.



Ei-oppivelvollisen opiskelijan kohdalla alueen palveluverkosto on hyödynnettävissä laajemminkin:

- TE-palvelut/työllisyyden kuntakokeilu: työkokeilu, kuntouttava työtoiminta (yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän kanssa), työnhaun tuki, työhönvalmennus
- Ohjaamo Lahti: monialainen palvelupiste elämäntilanteen tukemiseksi
- Asuinkunnan nuorisopalvelut: työpajat, etsivä nuorisotyö
- Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä: sosiaaliohjaus, kuntouttava työtoiminta (yhteistyössä TE-palveluiden kanssa), sosiaalinen kuntoutus, mielenterveys- ja päihdepalvelut
- Kolmas sektori/hankkeet: esim. Vamos Lahti, Avainsäätiö, Harjulan settlementti, työvoimapolitiittiset hankkeet
- Kelan palvelut (esim. Nuotti-valmennus tai Oma väylä-kuntoutus)

Ura- ja jatko-opinto-ohjaus toisella asteella

Uraohjauksen käsikirja ammatilliseen koulutukseen -kokonaisuus kuvaa kattavasti uraohjauksen kokonaisuutta ammatillisessa koulutuksessa www.salpaus.fi/wp-content/uploads/2020/10/kettu-hanke-uraohjauksen-kasikirja-a4-VALMIS.pdf

Uraohjaus on opetus- ja ohjaushenkilöstön yhteinen tehtävä, joka alkaa opintojen alusta ja päättyy valmistumis- ja jälkiohjausvaiheeseen. Urasuunnittelu- taitoja kehitetään yhteisten tutkinnonosien **Opiskelu ja urasuunnittelu** -opintojaksolla, koko opintopolun ajan osana ammatillisia opintoja sekä yksilöohjauksessa opinto-ohjaajan kanssa. Valmistuville opiskelijoille pidetään jatko-opinto- ja työllistymisinfotilaisuuksia sekä lähetetään valmistuvan opiskelijan infokirje. Lukiossa ohjausta ja neuvontaa jatko-opintoihin annetaan opinto-ohjauksen oppitunneilla sekä yksilöohjauksessa.



Nivelvaiheen käsikirja tehty yhteistyönä

**Kiitos kaikille
tekemiseen
osallistuneille!**

Koulutuskeskus Salpaus ja
Pitävää ohjausta -hanke, 2021

Heinolan kaupungin perusopetus

Kaarisilta/Koulutuskeskus Salpaus

Kiipulan ammattiopisto

Lahden kansanopisto

Lahden kaupungin perusopetus
(Ahtialan ja Salpausselän koulu)

Lahden yhteiskoulun aikuislukio

Tiirismaan lukio



Tiedonsiirtomakkeiden toimitus

Asikkala

Vääksyn yhteiskoulu/lukio

Koulukuja 2, 17200 VÄÄKSY,
vaaksyn.yhteiskoulu@asikkala.fi

Elina Muhonen/
elina.muhonen@asikkala.fi

p. 044 778 0414

Heinolan lukio

Laukkamäenkatu 14 A,
18100 HEINOLA

johannes.rinkinen@heinola.fi

p. 044 797 6869

Iitin lukio

Anttilantie 2, 47400 KAUSALA,
mervi.broman@iitti.fi

p. 040 483 3703

Kiipulan ammattiopisto

opintotoimisto
PL 13, 14201 TURENKI

hakuneuvonta@kiipula.fi

p. 040 905 1883

Koulutuskeskus Salpaus

Paasikivenkatu 7, 15110 LAHTI

tuija.tuomalainen@salpaus.fi

p. 044 708 0120

Koulutuskeskus Salpaus/Kaarisilta

Kaarisilta ry
Villähdeentie 458
15540 VILLÄHDE

toimisto@kaarisilta.fi

p. 040 733 2363

Lahden kansanopisto

Sammonkatu 8 H, 15140 LAHTI

toimisto@vapaaakatemia.fi

p. 03 878 10

Lahden konservatorion

kanslia / 2. aste

Sibeliuksenkatu 8, 15110 LAHTI

haku@concis.fi

p. 050 511 0869

Lahden lukio Gaudia

Terijoenkatu 2, 15140 LAHTI

jyrki.rosti@lahti.fi

p. 050 559 7840

Tiedonsiirtomakkeiden toimitus

Lahden lyseo

Lahdenkatu 6, 15110 LAHTI

lahden.lyseo@lahti.fi

p. 050 559 7968

Lahden yhteiskoulu

Kirkkokatu 2, 15110 LAHTI

koulu@lyk.fi

p. 03 876 900

Lahden yhteiskoulun aikuislukio

Kirkkokatu 2, 15110 LAHTI

aikuislukio@lyk.fi

p. 03 876 9050

Liikuntakeskus Pajulahti, Koulutus

Pajulahdentie 167, 15560 NASTOLA

opintotoimisto@pajulahti.com

p. 03 885 511

Orimattila

Erkko-lukio

PL 50, 16301 ORIMATTILA

erkko.lukio@orimattila.fi

p. 040 700 0054

Suomen Diakoniaopiston

hakupalvelut

Vuorikatu 4, 15110 LAHTI

opintotoimisto@sdo.fi

p. 097 750 2700

Suomen urheiluopisto/Vierumäki

opintotoimisto

Kaskelantie 10, 19120 VIERUMÄKI

opintotoimisto@vierumaki.fi

p. 045 7881 6258

Sysmän lukio

Leppäkorventie 14, 19700 Sysmä

simo.sinervo@sysma.fi

p. 044 713 4542

Tiirismaan lukio

Kirkkokatu 16, 15140 LAHTI

tiirismaan.lukio@lahti.fi

p. 044 4162 847